

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานจัดซื้อถือว่าเป็นงานสำคัญของธุรกิจทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชนต่างมุ่งเน้นให้การดำเนินงานจัดซื้อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งยังสามารถลดต้นทุน โดยเฉพาะด้านเอกสาร ประหยัดเวลาในการต่อรองหรือสรรหาผู้ขาย และสร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อ ซึ่งประโยชน์ทั้งหมดนี้มีเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกและเหมาะสมสำหรับการจัดซื้อ นั่นคือ อีโพรเคียวเมนต์ (E-Procurement) ประกอบด้วยการจัดซื้อผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online Purchasing) และการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online Auction) ในประเทศไทย การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ถือว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ และมีองค์กรที่นำระบบนี้ไปใช้น้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์นี้เปรียบเสมือนประตูสู่โลกธุรกิจที่ไร้พรมแดน หรืออีกนัยหนึ่งคือ บริษัทใด ๆ ที่เข้าสู่ระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถทำธุรกรรมกับบริษัทต่าง ๆ ได้ทั่วโลก

อนึ่งวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็มีข้อได้เปรียบเพียงอย่างเดียว การนำระบบนี้มาใช้ยังพบปัญหามากมาย งานวิจัยนี้จึงทำการศึกษาในส่วนของสภาพปัญหาและการนำวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและความเป็นไปได้ในการนำวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในภาคอุตสาหกรรมโลจิสติกส์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบวิธีการจัดหาพัสดุแบบเดิมกับวิธีการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำวิธีการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาและผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการนำวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง
2. ทำให้ทราบถึงความเป็นไปได้ในการนำวิธีการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการอุตสาหกรรมโลจิสติกส์
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด
4. เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับผู้สนใจหรือนำไปสู่การวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

สำหรับการศึกษานี้ ผู้วิจัยทำการศึกษองค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องที่นำวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากนี้ยังทำการศึกษถึงความเป็นไปได้ในการนำวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในภาคอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ เพื่อเปรียบเทียบหาข้อดีและข้อเสียสำหรับมาวิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการครั้งต่อไป

ข้อจำกัดของงานวิจัย

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งแม้ว่าการสัมภาษณ์เชิงลึกจะให้ความกระจ่างได้อย่างมาก แต่เป็นวิธีที่ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น อีกทั้งความต้องการข้อมูลจำนวนมากของผู้สัมภาษณ์นั้นจะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เหนื่อยล้า และอาจได้รับข้อมูลเกินความจำเป็น หรือในทางกลับกันอาจจะไม่ได้รับข้อมูลตามความต้องการ เนื่องจากความจำกัดของเวลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

E-Procurement คือ ระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการให้บริการที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมจัดซื้อจัดจ้างแบบonline โดยใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

E-Auction คือ เครื่องมือของการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเจรจาต่อรอง เพื่อคัดเลือกผู้ขายและสินค้าที่มีคุณภาพ ในราคาที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับผู้ซื้อ

E-Catalog คือ มาตรฐานระบบ Catalog ที่รวบรวมรายละเอียดของสินค้าและบริการ ซึ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ค้า/ ผู้รับจ้าง (Supplier)

E-RFP (Request for Proposal)/ E-RFQ (Request for Quotation) คือ ระบบที่อำนวยความสะดวกในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีสอบราคา หรือวิธีตกลงราคา

E-Data Exchange คือ ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้า

E-Market Place Service Provider คือ ผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ โดยทำหน้าที่จัดการประมูล และเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ซื้อกับผู้ค้า รวมทั้งจัดหาผู้ค้าเพิ่มเติมผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีศูนย์กลางการติดต่ออยู่ที่เว็บไซต์ของตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์